

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Avgust Šenoa. †

List za listom rumeni, odpada . . . Bratski nam narod hrvatski izgubil je zopet moža: izvrstnega pesnika, genijalnega romanopisca, iskrenega rodoljuba, vestnega uradnika, vzornega očeta . . . Avgusta Šenoa nij več! Za njim ne plaka le vsa Hrvatska, za njim plakamo i mi Slovenci, za njim plaka vse slovanstvo! —

Avgust Šenoa porodil se je v 14. dan meseca novembra 1838 v Zagrebu. Njega roditelji bili so meščanje zagrebški, preselivši se iz Ogrske; uživali so pri svojih sosedih veliko spoštovanje in ljubezen. Oče umrlega služboval je nekaj časa pri pokojnem nadškofu Haveliku kot uradnik. Vse ga je spoštovalo, bil je izvrsten delavec, vesten uradnik.

Mladi Avgust Šenoa obiskaval je normalne in gimnazijske razrede v Zagrebu. Uže gimnazijec udal se je z vsemi močmi mlade hrepeneče duše studijem, in uže v tem času pokazala se je v mladeniči velika nadarjenost za pisateljstvo, hrepel je po vsem, kar je lepo, pravo in dobro. V tej dobi prevel je dobre nemške novelice na hrvatski jezik in poskušal je pisati izvirne proizvode, novelice in pesni. Dovršivši studije gimnazijske, podal se je na dunajsko vseučilišče učiti se pravoslovja, a v letu 1865. vidimo ga uže v Pragi na vseučilišču. Doba njegovega vseučilišnega šolanja bila je jako blagonosna za hrvatsko slovstvo. Uredoval je na Dunaji „Glasonoša“ in „Slav. Blätter“. V listih teh nahaja se mnogo spisov njegovih, osobito se odlikujejo njega novele. A preveliki duševni napor nakopal mu je bolezen; mučil ga je silni kašelj in nadlegovalo ga prsobolje, tako da je

uže sam mislil, da bode moral umreti. Dovršivši vseučilišne studije, podal se je v domovino, v Zagreb, kjer je kot uradnik vstopil. Naglo napravil je lepo karijero in uže l. 1873. bil je imenovan magistratnim svetnikom, v kateri službi se je posebno odlikoval s svojimi vestnimi in temeljitimi referati. Pri vestnem izpolnovanju uradniških svojih dolžnostij pa je vendar našel še dosta časa, da je bogatil s svojimi spisi literaturo hrvatsko. Kdo se ne spomina krasnih pesnij, katere je priobčil v „Vienci“ l. 1870. Naj tu navedemo le pesniški proizvod: „Vilin prstan“, ki diha toliko pesniške navdušenosti. V letu prihodnjem objavil je: „Opat i žetelica“, pozneje „Gvozdeni div“ in „Fratarska oporuka“. To so pravi biseri v hrvatskeji literaturi, ki ne bodo izgubili svoje vrednosti in svojega leska, dokler bode poezija kaj veljala. Istinito, Šenoa je bil velik pesnik, a še večjo slavo pridobil si je kot romanopisec in novelist. Njegovo prvo bolj znamenito pripovedno delo prišlo je na svitlo 1872. leta v „Vienci“ a potem v letu 1874. v „Agrarmer Zeitung“ v nemškem prevodu kot feljton, to delo je: „Zlatarovo zlato“. V spisu tem pisatelj z mojstersko spretnostjo razpravlja zgodovino Zagreba, učeno in vendar zanimljivo. Zdaj pričela se je prava doba njegovega pisateljstva, delo za delom zagledalo je beli dan, romani, novele, zgodovinske in nezdovinske. Preobširno bi bilo, naštevati vse te spise, a ne moremo si kaj, da bi ne omenili najznamenitejših. Naj omenimo roman „Seljačka buna“. V romanu tem opisuje pisatelj na zgodovinskeji podlagi hrvatsko kmetski upor. Kdor je le jedenkrat prečital ta roman, ne bode ga pozabil. In komu nij znan: „Karanfil iz pjesnikova groba“? Ta nežni

proizvod, katerega je objavil pred par leti tudi naš list, podaje nam spomin pesnikov iz let mladostnih in je posvečen našemu Prešernu. In kakov dovtipen talent je krasil Šenoa! Poljoka, pol smeja, moramo vzklikniti, če prebiramo njega spise: „Prijan Lovro“, „Mladi gospodin“, „Ilijina oporuka“, „Barun Ivica“ in „Pruski kralj“. Zdaj polasti se nas njega humor, da veselja in smeja ne vemo, kaj bi počeli, zdaj nam zopet v teh navedenih spisih kaže tragične prizore, da nam trepeče srce! V slednjem času pisal je dolg roman kot feljton v „Narodne Novine“, a nij ga dokončal, prej ga je nemila usoda odtrgala, domovini, prijateljem . . .

Malo je mož, ki bi tako mnogostransko delovali, kakor pokojnik. Po dnevu služboval je kot uradnik, po noči pa je pisal romane. Ko je l. 1873. umrl dr. Dežman, prevzel je Šenoa uredništvo leposlovnega lista „Vienci“ in ga uredoval do konca svojih dnij. Za svojega uredovanja spisal je mnogo spisov za „Vienci“; naj omenimo le dve novejši povesti: „Vladimir“ in „Branka“.

Pokojnik bil je iskren in jako delaven ud „Maticice hrvatske“. Velika njega zasluga je, da je „Matica hrvatska“ postala to, kar je zdaj, da je jela živeti novo življenje. Tudi za „Matico“ spisal je „Prosjak Luka“, jako prijetno povest iz narodovega življenja in „Diogenes“, zgodovinsko delo, predočujoč dobo iz hrvatske zgodovine. Kot velik patrijot in boritelj za narodno prosveto, prosvetil je tudi svoje moči povzdigi narodnega gledališča, s svojo tehtno besedo je mnogo pomogel, da je procvetela narodna opera, da se razvija narodna drama hrvatska.

Mnogo mesecev uže ležal je Avgust

Listek.

„Ljubljanski Zvon“.

(Spisal Spectabilis.)

Ko je pokojni Anton Janežič začetkom leta 1858. položil temeljni kamen slovenskeji leposlovneji literaturi, štel je naročnike „Slovenskega Glasnika“, in bilo jih je 400. List je bil dobro uredovan in pisan, ampak pisalo ga je k večjemu 10 za domač napredek vnetih in navdušenih mladeničev.

Če preskočimo 24 let in pogledamo dvanajst zvezkov „Ljubljanskega Zvona“ od leta 1881., ki ležijo pred našimi očmi, moramo pač veselo vzklikniti in pritrditi, da je leposlovna in znanstvena naša žurnalistika dorasla, ter da je ravno v tekočem letu dospela do krepke moške dobe.

Prvi letnik „Ljubljanskega Zvona“ kaže skozi in skozi popolno dovršenost tako v po-

gledu same tvarine, katero je podalo uredništvo svojim naročnikom za neznatno ceno 4 goldinarjev (50 pol za 4 goldinarje!), kakor tudi na vanjsko elegantno obliko, to je na čedni tisk in lepi, prekrasni papir.

Ko so lani štirje znani mladi možje in na dobrem glasu stoječi pisatelji v Ljubljani sklenili izdavat v središču Slovenije lepoznanjski list „Ljubljanski Zvon“, ter so pozvali v ta namen na sodelovanje svoje somišljenike, javilo se je precej in pozivu odzvalo toliko pisateljskih močij, kakor še pri nobenem sličnem podjetju dozdej; reči se mora, da je jedva ena polovica prišla letos na vrsto, druga polovica še čaka pripravljena v rezervi in bode pristopila na migljaj urednikov ter mu prišla na pomoč s plodovi svojega uma.

Slovenci smo dobili z „Ljubljanskim Zvonom“ leposloven in znanstven list, kakeršnega se sami nijsmo nadejali, a lastništvo lista pa tudi nij bilo pripravljeno na toliko udeležbo

od strani slovenskega občinstva, kar jasno pričra okolnost, da je prva številka doživela štiri natise in je še pošla.

Če prebajamo na pojedine pisatelje, katerih imena lepšajo prvi letnik našega lista, opazujemo precej na prvej strani tujo črko X. — Ta črka pomeni v matematičneji znanosti nepoznato veličino, a v slovenskem pesništvu znamenjuje X. tudi veličino, ali ne nepoznate, ampak dobro znano, visoko cenjeno in sploh občudovano. Kogar ne ugreje pesen, pod katero stoji znamenje X., tisti nema srca na pravem mestu, nema občutkov ali pa ne razume, kaj je vzvišena misel, kaj lepota, kaj krasota. Mnogoteri, ki nij prijatelj poezije, ki iz principa nikoli ne prečita ni enega verza, odpre oči in čita ter čita še enkrat in dvakrat vsako pesnico, podpisano od našega X-a.

Čestitati moramo, iskreno čestitati uredništvu „Ljubljanskega Zvona“, da si je umelo pridobiti za svoj list to vsakemu Slovincu naj-

Šenoa priklenen na posteljo, le redko kedaj mogel je zapustiti jo. V 24. dan meseca novembra spisal je zadnjo pesen kot godovnico svojemu prijatelju dr. Ivanu Kostrenčiču in pesnik sam je dejal, da je to njega „labodska pesen“. In njega grozna slutnja se je uresničila. Narava je jela hirati, in umirati življenje v njej in — zatisnil je tudi oči Avgust Šenoa! Nehalo je biti blage srce, otrpnila je roka, ki je napisala toliko divnih povestij... Avgust Šenoa je mrtev! Večen mu spomin!

Minister Conrad in koroški Slovenci.

(S Koroškega.)

(Konec.)

G. naučni minister pravi dalje, da iz ljubljanskega učiteljišča se lahko preskrbe slovenske šole na Koroškem. Tudi mi smo tega mnenja in prav bi bilo, ako bi se ta ideja g. ministra tudi uresničila. A kakor denes stvari stojé, zdi se nam izpeljava te ideje nemogoča. Preverjeni smo, da bode ta izjava g. Conrada v naših Nemcih razburila duhove in kmalu bomo brali odločen protest naših nemških očkav. Koroški Nemec odločno sovraži slovenskega Kranjca. Le malo kranjsko-slovenskih učiteljev nahajamo na Koroškem, a še ta peščica je našim liberalnim Nemcem preveč. Še pred letom pisal je organ naših veliko-Nemcev „Blätter für die Alpenländer Oesterreichs“ zoper nameščenje kranjskih učiteljev, ter hujskal koroško prebivalstvo zoper „importirane“ Kranjce in svetoval, naj se poženo čez gore „in's heilige Tomanien“ (tako imenujejo Kranjsko). Jednaka se godi tudi slovenskim profesorjem v Celovci. Mnogo zbadanja, mnogo preganjanja in sumničenja morajo prestati od strani naših „kulturträgerjev“. Še se spominamo, kakšen krik so zagnali pred nekaterimi leti zoper g. profesorja Hauptmana, in to samo zaradi tega, ker je Slovenec in se tudi pokazal kot pravega rodoljuba. G. Hauptman pa se je naveličal vednih napadov, kompetiral je dalje in kot dober profesor tudi dobil drugo službo, celovško učiteljišče pa je izgubilo jedinega slovenskega profesorja. Sploh naši Nemci jako malo tolerance poznajo, tujca, posebno ako je Slovan, ne trpijo mej sabo: „nur Landessöhne, nur Landessöhne!“ tako ti vpijejo. Iz tega je torej razvidno, da se bodo naši „ultra-Nemci“ — in oni imajo v deželnem šolskem svetu veliko večino, odločno upirali nameščenju kranjsko-slovenskih učiteljev na naših šolah. Pa tudi šolske naše razmere so take, da ne

morejo privabiti kranjskih učiteljev; vsak se bode premislil, podati se na Koroško v naše veliko-nemške valove.

Treba bode torej drugim potem pridobiti si slovenščine zmožnih učiteljev, — in mi podajemo gospodu naučnemu ministru sledeči svet:

G. minister naj naše celovško učiteljišče reorganizira, potem se bode stanje našega ljudskega šolstva hitro zboljšalo, kajti ne bode potreba več slovenščine nezmožnih učiteljev nastavljeni. Slavno naučno ministerstvo naj zaukaže, da mora biti na našem učiteljišči za vse slovenske pripravnike slovenščina obligaten predmet, v ta namen naj imenuje slovenskega profesorja, isto tako naj v izpraševalno komisijo odpošlje slovenskega uda. Ako pa bi se naš deželni šolski svet izgovarjal, da je premalo slovenskih pripravnikov, da torej nema dovolj učnih močij za slovenske šole, potem naj g. minister zopet zaukaže, da se mora na celovškem učiteljišči izvrševati §. 31. državne šolske postave od 14. maja 1869. leta, kateri v drugem odstavku veli: „Kjer je potrebno, naj se pripravnikom priložnost ponudi, da se tudi v drugem deželnem jeziku izobrazijo, da tako sposobni postanejo tudi v tem jeziku poučevati“. Sicer bi bil naš deželni šolski svet uže zdavnaj lahko to postavno določbo izvrševal, potrebe je bilo dovolj, a ker se to nij zgodilo, sklepamo, da sploh ne namerava slovenščine kot učni predmet upeljati. Tukaj mora torej g. minister Conrad zaukazati, drugače ne bode nikdar bolje, nastavljeni se bodo na naših šolah, kakor do sedaj nemški učitelji in deželni šolski svet se bode vedno izgovarjal, da ne more drugače, ker mu slovenskih pripravnikov primanjkuje. Le ako se naše učiteljišče po zgoraj navedenem načinu reorganizira, bode se v okom prišlo pomanjkanju slovenskih učiteljev in naši Nemci ne bodo mogli kričati o „importiranih“ Kranjcih, imeli bodo „Landessöhne“, kar jim bode gotovo prav.

Gospodu dr. Vošnjaku pa izrekamo hvalo, da je sprožil to stvar in ga prosimo, naj tudi v državnej zbornici govori o nenaravnih naših šolskih rezmerah, ter nam pomaga zboljšati tožno, da, uže neznosno naše stanje!

F.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. decembra.

Grozna nesreča, ki je zadela pri požaru na Dunaji toliko družin, vzbudila je po vsem svetu sočutje in nabirajo se darovi za te družine. V torek uže došlo je dunajskeji komuni 245.823 gld., 370 mark in 200 frankov. Povsodi vlada veliko sožaljenje, le avstrijski levičarji hote sebično to nesrečo vporabiti za svoje interese!

V državnem zboru vršilo se je v torek posvetovanje o provizornem budgetu. Levica poslala je v boj proti vladi „rojena finančna umetnika“ mlajšega Plenarja. Mož kritiziral je še niti ne določene in gotove številke in napadal na vse mogoče načine svoje frivolnosti vlado, in zahteval, naj se razpusti državni zbor. Na te nekvalificirane provokacije pa sta mu jedrnato, krepko in stvarno odgovorila Dunajevski in Čiam-Martini. Pobila ga sta popolnem in z njim vso levico. Provizorni budget pa se navzlic jadikovanju in zabavljanju levice votiral. Z desnico glasovali so tudi Rusini, moravski veliko-posestniki in grof Coronini.

Zaničevanje mora polniti človeku srce in srd mu polniti dušo, ko prebira liste, ki so glasilo **zjedinjene levice**. Kakor hijene sredi peščene pušave komaj čakajo, da žejnim potovalcem ugasne zadnja iskra življenja, da potem padejo po plenu in si ga delijo, da jim kri kapa od ust, tako delajo zdaj listi levice. Komaj se je polegel nekoliko grozen strah in trepet v srcih, katerega je prouzročil strašen požar dunajskega gledališča, čez tri dni uže pokazali so levičarji živinsko svojo nprav, tretji dan uže pali so na živo in mrtvo! To so v resnici hijene, ki tu slečejo sukno mrtvecu, tam vzemo mu klobuk, da se z njim pokrijejo. da si njega vrednost v svojo korist vporabijo, Kdo je kriv požara? Levičarski listi vsi na jedno sapo odgovarjajo: Taaffe in zdanji vladni zistem! Grozno to nesrečo, katera je pretresla srca vsega čutečega sveta, to nesrečo hoté vporabiti levičarji za svoje interese, oni hoté podkopati Taaffejevo ministerstvo, podtikaje mu krivdo na požaru, oni hoté odstraniti zdanji zistem, češ, da je ta zakrivil nesrečo. Ali nijso to hijene, ki po kraji moritve iščejo svojih interesov! Na svetu je nij tako neumne duše, da bi požar gledališča podtikala ministerstvu! In „Tribüne“ vpraša: „Ali je Taaffejevo ministerstvo kaj spremenilo na organizmu in pri dostojanstvenikih javne vlasti, ki so jo prevzeli iz rok „ustavovernega“ ministerstva? Kdo je te dostojanstvenike nastavil? Ali nij isti zistem, ki je dvajset let vladal Avstrijo?“ To šakalsko vpitje pa ne bode prineslo levici zaželjenega plodu: kdor seje zmajeve zobe, naj ne upa vesele žetve!

ljubšo pesniško firmo, s katero bi se ponašati mogla in bi se tudi ponašala po vsej pravici vsaka svetovna literatura.

Ena najlepših pesnij, kar jih je priobčil „Ljubljanski Zvon“, gotovo je zaradi čudovito lepega jezika in prekrasnih mislij Stanislavova „Slovenskim svatom“ v 2. številki. In zdi se mi, da Stanislav, Molčislav, Somrak, Premrl, Branislav, Malej, Sekač, Razpotnik itd. itd. so vsi ena ter ista osoba. Vse te pesni imajo mej seboj pragmatično zvezo, kažejo čudovito zdrav realizem, ter so zložene v dovršenej pesniškej tehniki in dovršenem jeziku, ki sem in tja nekoliko meri na znanega jezikoslovca slovenskega — g. Levstika. Ako sem pravo pogodil, potem bi g. Levstika v imenu vsega omikanega slovenstva prosil, da bi menj „korenin“ poroval, a več pesnij nam zapel.

Sicer so nam podali tudi gospodje Kri-lan, Zbašnik in neznan — b — lepih pesniških proizvodov ali X-a po mojem subjektivnem mnenju nij dosegel nobeden in ga nij

lahko doseči, kamo li nadkričiti. Osebito mi je dopala Kri-lanova „Bolgarski rod“.

Kaj porečemo o Jurčičevih „Rokovnjačih“, o detetu, kateremu so, kakor bi rekel, umrli roditelji, preden je doraslo?

Koga nij v srce zapeklo, ko je čital v 5. številki „Ljubljanskega Zvona“ opazko „dalje prihodnjič“ in je vedel, da Jurčič nij dovršil svojega umotvora, nego da ga je sprotipisal?

Uže smo mislili, da ne bo več „Rokovnjačev“ ali našel se je skrbnik in rednik, ki je Jurčičevim še maloletnim „Rokovnjačem“ nadomestil roditelja, ki jih je gojil in dojil na svojih prsih, postavil na trdne noge in rešil pogina. Ta mož je gospod Janko Krsnik, najintimnejši prijatelj, da ne rečem „alter ego“ Jurčičev, ki je jedini vrsten pogoditi Jurčičev način pisanja. Brez njegove intervencije bili bi „Rokovnjači“ ostali fragment, a zdaj je roman tako dovršen, da nij lahko opaziti, kje so prestali bili Jurčičevi in kje so začeli biti Krsnikovi gojenci.

Za strijca Blaža Mozola nam je bilo sicer žal s početka in mislili smo, da ga je gospod Krsnik iz hudobije ubiti dal rokovnjačem, ali ko smo zvedeli, da ga je uže sam Jurčič ob-sodil na smrt v svojih zabeležkah, smo se umirili in potolažili, ker bi bilo nepravilno dolžiti in krivega delati Mozolove smrti g. Krsnika, ki je samo justificiral Blaža Mozola po Jurčičevem receptu in ga nij sam po svojej volji dal ubiti rokovnjačem.

Slovenec moramo iz srca hvaležni biti za trud g. Krsniku, ki je tako lepo dovršil „Rokovnjače“ po Jurčičevej osnovi ter s tem znatno obogatil naše v tej stroki le preveč zanemarejeno slovstvo.

Kdo izmej nas ne pozna g. Fr. Erjavca, kdo še nij čital njegove „Mravlje“? Tudi g. Erjavca nas je razveselil s svojim „Rakom“. O tem „Raku“ sem uže govoril na tem mestu, ko je tekla pravda o tem, koliko nog da ima rak, ali jib ima pet parov, ali deset, dokler jih nij dobil — 16 parov resničnih

Vnanje države.

Srbski konservativci zakrivili so mnogo v notranji politiki in zdaj še v vnanji, tako da je obstanek konservativne zdanje vlade postal nemogoč. Čudno izražajo konservativci svoje misli v listu „Videlo“. Tu se izraža največje sovraštvo proti Rusiji in proti Bolgarom in tega sovraštva vesele se jako neprijatelji. V mnogih Slovanom sovražnih listih nahajamo sovražne te članke prevedene in zraven izražuje se bestijalično veselje o razporu mej Slovani. Tužna ti majka, vrlj Srbini!

Stanje v **Albaniji** je jako slabo. Derviš paša nij bil kos svoji nalogi, umiriti Albance, zato ga je Turčija odstavila in ga poslala na srbsko mejo, da tam preiskuje prestop Arbanasov čez srbsko mejo. Ne verujemo, da ima Turčija res še kaj resne volje!

Blažena **Nemčija!** mora človek vzklikniti, ko prebira poročila iz državnega zbora. Vedno se bahajo Nemci, da pri njih cvete svoboda, in vendar nam vedno dohajajo poročila, da je zdaj to, zdaj ono mesto v obsednem stanju. Nad Berlinom, Hamburgom in drugimi mesti je uže dolgo časa obsedno stanje zaradi socialistov in zdaj se je še podaljšalo. In vendar vedó vedno ti Nemci toliko pripovedovati o Rusiji in njenem tiranstvu: pezdír vidijo v očesu svojega soseda, v očesu svojem pa ne vidijo klade!

Razmere mej **Irsko** in Angleško so vedno bolj vznemirljive. Grozovitosti dogajajo se vedno bolj po gostem. Angleška vlada pošilja vedno večjo milico v Irce.

Domače stvari.

— (Skupna gledališča predstava.) Čujemo, da se narodna ljubljanska društva pripravljajo k skupni predstavi v deželni našem gledališču, koje donesek oddal bi se na Dunaj za rodbine istih, ki so poginili pri groznem požaru ringtheatra. Ideja je izvrstna! Dasi donesek ne bode velik, pričeval bode vendar, da tudi slovenska srca čutijo silovito nezgodo, ki je tresčila na nemško prebivalstvo dunajskega mesta! Narod nemški nam nikedar sovražen nij bil; sovražni so nam le njega politični vodniki, sovražni le isti renegatje, ki pa nikaki Nemci nijso. Torej le jadrno na noge! Primeren program se lahko dobi, in sodelovalcev tudi ne bode primanjkovalo!

— (Dr. Jan. vitez Bleiweis pa ljubljanski korar pl. Premerstein.) Naš oče tedaj počiva v hladnem grobu! Ne motimo se, če moramo s tugo obstati, da smo s slavnim očetom Bleiweisom, ki je kakor svetopisemski patrijarh nosil v sebi tradicije slovenskega svojega rodu, pokopali tudi premnogo zlahtnih spominov iz naše zgodovine, spominov, ki nijso zapisani, pa bi nam v na-

in pravičnih. Ne bom se spuščal v globoko kritiko te znanstveno-zabavne razprave, samo naglašati hočem, da je gospod Erjavčev ime najpopularnejše v naši lepoznanjski literaturi uže četrto stoletja, in da po izjavi glavnega urednika praške „Politike“ zadostuje njegova „Mravlja“, da se mu ohrani častno mesto v zgodovini slovenskega slovstva. (Ne mislim Julija pl. Kleinmayra zgodovine, o tej hočem doli niže izpregovoriti besedo).

Ker gospod Erjavce dozdaš še nij vseh živalij opisal tako na tanko in na drobno, kakor slinarja polža, mravljo in raka, imamo se nadejati, da bode zopet posegel s svojo srečno roko v vrečo natoroznanske svoje učenosti ter privlekel na dan ono ali drugo nemo žival.

Spectabilis nec non clarissimus dominus dr. Valentin Zarnik se je tudi prikazal mej ljubljanskimi zvonarji v 1. in 2. številki „Ljubljarskega Zvona“ in je povedal nekoliko jako zanimivih črtic iz pol preteklega časa. Čeravno

rodnem našem boji prej ali slej prav hodili! Zato pa nas bodi skrb, da rešimo, kar se še dá ter zapišemo, kar še zapisano nij — prav po načelu: „et meminisse juvat“. — Evo! Nij dolgo tega, ko je moral „Slovenski Narod“ potožiti, da v deželni šolskem svetu naše Kranjske vojvodine sedi tudi ljubljanske stolne cerkve korar gospod pl. Premerstein, mož, ki se kaže neumornega zaničevalca našega slovenskega prizadevanja in ki se nikdar ne umakne, če je treba s kacim Dežmanovim in Pirkerjevim sklepom podreti slovenskemu našemu narodu kakšno pohlevno nado in pahnuti ga na šolskem polji v škodo. Čudil se je tudi „Slov. Nar.“ z nami vred, kako more gospod korar na take načine zastopati milostnega našega kneza in škota Krizostoma, v katerem je blaga vsaka kapljica krvi! K temu mi pristavljamo, da gospod korar na to še misli ne; za take stvari je on uže davno preflegmatičen! Tudi to je flegmatični gospod pl. Premerstein pozabil, da je tiste dni le na blagovoljno priporočilo — tako se nam od odlične strani zatrjuje — pokojnega našega očeta Bleiweisa iz trebanjskega kapelana postal korar ljubljanski! Tedaj je bil kapelan v Trebnjem g. pl. Premerstein še naroden ali vsaj delal se je narodnega in prav zato je pokojni naš oče Bleiweis porabil svoj vpliv na primernem mestu, da je bil pl. Premerstein imenovan, družega gospoda pa baje tudi plemenitaša, so zavrgli. Se ve, dr. Bleiweis nij mogel v svoji plemenitej in značajnej duši misliti, da se bode g. pl. Premerstein iz narodnjaka prelevil v nemškega misionarja, kakor se premenja črni kolar z rudečim korarskim kolarjem! In tako se je plemenitemu in slavnemu priporočevalcu dobra volja slabo izplačala! Gospod korar uže ve, kaj dela, on ima svoje namere in nadeje in govori se, da te namere gospoda pl. Premersteina nijso tako flegmatične, kot njegovo zastopanje v šolskem svetu in pa njegove moralne dolžnosti do pokojnega očeta slovenskega naroda! Mi vemo, da se flegma gospoda korarja ne bode dosti zmenil za te vrste; mi pa se tolikanj zanj menimo, da mu srčno želimo, naj bi kmalu kot letos imenovan korar v Olomucu lepo letno plačo 10000 gld. faktično posedel in se iz Ljubljane komu boljšemu umaknil!

— (Matica Slovenska.) Društvenega prvosednika namestnik g. Grasselli je za sredo 21. dan t. m. ob 5. uri popoldne sklical odborovo sejo v društveno pisarno v Ma-

še živi gospod doktor in, ut figura docet, udobno, je vendar le fragment ostal njegov spis. Tukaj bi se moglo reči: „animus quidem promptus est, sed caro infirma“. Je pač tako, kaj čemo, no, meso je slabo!

Ampak če je mislil gospod doktor clarissimus početkom leta, da si bo zaslužil pri „Ljubljanskem Zvonu“, ki plačuje sodelavce, toliko, da bi na starega leta dan šampanjca plačal, se je pač strašansko grdo zmotil, — še za cvička ne bo imel dosti zasluženega denarja, kamo li za šampanjca! Mi, ki smo se uže pred 20. leti delectirali nad dr. Zarnikovim humorjem, obžalujemo, da ne gre in ne gre delo od rok, čeravno bi lahko šlo, ali početi je težko, početi. — Pa brez zamere, spectabilis nec non clarissime amice! — moral sem nekaj reči, ker nijmam rad in ne trpim literarnih fragmentov.

(Konec prih.)

tičnej hiši na Bregu. Na dnevnem redu te seje je: 1. Branje zapisnika o LI. odborovej seji. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Volitev prvosednika. 4. Poročilo književnega odseka o knjigab za letošnje in za prihodnje leto. 5. Poročilo gospodarskega odseka: a) o tiskarskem računu; b) o preselitvi Matične pisarne v hišo na Kongresnem trgu; c) o oddajanji stanovanj v Matičnih hišah. 6. Razprava o sklepah in naročilih poslednjega občnega zbora. 7. Posamezni nasveti. — Gospodje odborniki, ki so v pregled dobili kak rokopis, so prošeni, naj ga seboj prinesó k seji ali pa pred sejo s svojim poročilom vrnejo prvosedstvu, če bi ne utegnili priti v skupščino.

— (Odbor dramatičnega društva) v Ljubljani vabi uljudno vse družabnike k občnemu zboru, kateri bode v čitalnični dvorani dné 28. decembra t. l. ob 7. uri zvečer. Na dnevnem redu je: 1. Ogovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev odbora. 5. Posamezni predlogi.

— (Tržaški škof) mil. g. J. Dobrila bode, kakor pravijo najnovjša poročila, vendar le ozdravel. Zdaš zapusti blagi gospod uže vsak dan za nekaj ur posteljo. Da bi kmalu ozdravel visoki gospod, in zopet mogel delovati v prid naroda našega.

— (Umrli) je v 11. dan t. m. v Skednji pri Trstu Ivan Sancin, odbornik „Edinosti“, bivši deželni poslanec, vrl rodoljub in pravi steber slovenskega naroda na Primorskem. Bodi mu zemljica lebka!

— (Prijetelji ljubih ptic) postavili so v Latermanovem drevoredu in pod Turnom več visokih iz lesa izdelanih in pokritih pitališč, po katerih se po zimi z žitom in drugo pičo pitajo naše ljube ptice. Lepo je gledati drobno žival, kako veselo zoblje potreseno jej žito. Hvaležni moramo biti blagim gospodom, ki so se usmili lačnih in zmrzujočih drobnih živalic, pitališča pa občinstvu ljubljanskemu priporočamo v javno varstvo.

— (Zakmetovalce!) Kmetijska družba kranjska oznanja kmetovalcem, da naj se požurijo isti, ki hočejo kupiti ruskega lanu za seme. Kdor ga hoče kupiti, oglasi naj se vsaj do svečnice pismeno ali ustno v pisarni gori omenjene družbe.

— (Južno-štajersko hmeljarsko društvo) imelo bode dné 22. t. m. ob 1. uri popoldne zborovanje v Žalci v gostilni „pri kroni“. Želeti bi bilo, da bi bila udeležitev pri tem zborovanju prav obila in da bi društva namen: razširjati hmeljarijo, obrodil prav obilega sadu.

— (Deputacija trgovcev z lesom.) Trgovina z lesom v Trstu, ki je spadala mej navečje, začela je tudi pešati vsled visocih železničnih tarif in konkurence drugih pristanišč. Klub trgovcev z lesom je poslal vsled tega deputacijo 7 gospodov k ministerstvu na Dunaj, da odstrani ovire in stori karkoli mogoče tej trgovini v prospeh. Minister Pino jih je prijazno sprejel.

„Edinost“.

— (Iz Gorice) se nam poroča: Letos je posebno bogato leto za Gorico glede samomorov. V 7. dan t. m. zvečer poslal si je zopet v trudno svoje telo kroglo iz samokresa G. W., italijanski podložnik. Šel je v mestni vrt in tam hotel izdihniti svojo dušo, a slabo je meril, krogla ga nij usmrtila.

— („Gospodarski poučnik“) nazivlje se list, katerega je v Šibeniku od 1. t. m. začel izdavat slavnoznani rodoljub g. P. L. Bianchini. Kakor kaže prve številke vsebina, bode

list jako zanimljiv in prinašal bode jako jedrnatu poučne članke o kmetijstvu: kako povzdigniti kmetijstvo z upeljavo novih iznajdb. List bode prinašal tudi ilustracije, da si bode vsak lahko sam brez posebne učenosti po na vodu lista pomagal v zboljšani kmetijstvu. Mi hrvaščini učenim kmetovalcem jako gorko priporočamo ta list. Izhajal bode vsak mesec dvakrat, cena pa mu je za vse leto 3 glđ.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Gđ. Frančiška Wrus iz Mirne peči in Marija Wrus iz Dragatuša menjata s privoljenjem c. kr. deželnega šolskega sveta za službi. Gđ. Avgusta Zupan, učiteljica v Krškem, se je odpovedala službi; na nje mesto je prišla začasno spraš. uč. kand. gđ. Hermina Smole. — Gđ. Avgusta Schliber je postala podučiteljica v Gornjem gradu na Štajerskem, na nje mesto je prišla gđ. Steska za pomožno učiteljico. Gđ. Marija Mali je za trdno postavljena v ljudsko šolo v Kranj. G. J. Jeglič je za trdno postavljen v ljud. šolo v Dovjem in ravno tako zač. uč. Leop. Pegam v Sorici. G. J. Kwapil (iz Češkega) začasni meščanski učitelj v Krškem.

POZIV.

Slovenski pisatelji, kateri imajo izgotovljen kak rokopis, ki je namenjen Matici Slovenske, naj blagovolijo poslati ga čim preje društvenemu odboru. Isto tako naj se, kakor hitro mogoče oglašé tisti pisatelji, ki nameravajo še le spisovati kako delo, katero hoté ponuditi Matici Slovenske, da je izda.

V Ljubljani, 14. decembra 1881.

Odbor Matice Slovenske.

Tuji:

14. decembra:

Pri **Slonu**: Jäger z Dunaja. — Koszteleczy iz Budapešte. — Sanenberg iz Kaniže.
Pri **Maliči**: Polak, Glas z Dunaja. — Kastner in Pipp iz Pole.

Izvrstno črno

istransko vino,

liter po 24 krajcarjev,
toči „pri Guziji“ v Siški

(709—1)

Karol Lorenc.

Išče se

mesarski pomočnik,

ki dobro umeje mesarsko poslovanje, zna dobro prodajati in kupovati. Mesečna plača bi mu bila 14 glđ., hrana in stanovanje. Takoj lahko nastopi službo. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: **S. K. Trbovlje** (Trifail). (710—1)

Dunajska borza 15. decembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	glđ.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	25	"
Zlata renta	94	"	—	"
1860 drž. posojilo	134	"	40	"
Akcije narodne banke	837	"	—	"
Kreditne akcije	364	"	60	"
London	118	"	90	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	43	"
C. kr. cekini	5	"	60	"
Državne ma. ke	58	"	15	"

Za božič

se dobi najcenejše in najlepše **cukreno**, kakor tudi **bonboni in galanterijsko blago**, potem **marmelade in vkuhano sadje** (Dunstobst) v zalogi lastnega izdelka (706—1)

Franceta Šumija,

Kongresni trg, pri Fišerji, na dvorišči, na desno.

Št. 16.813.

(693—3)

Razglas.

Tukajšnji razglas od 20. oktobra t. l., št. 14.775, s katerim se je zaradi dokazane stekline pri jednom psu zapovedalo, da smejo v celem mestu psi le s torbo (naustnico) okolo letati, ali pa, da se morajo povsodi zunaj hiše na vrvi voditi; sicer se bodo polovili in pokončali — se zato, ker se je dne 20. pretečenega meseca zopet pri jednom psu steklina pokazala, do

20. februarja 1881

podaljša.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 1. decembra 1881.

Župan: Laschan.

Št. 16.725.

(203—2)

Razglas.

Dne 20. t. m. dopoldne ob 10. uri se bode pri tukajšnjem mestnem stavbenem uradu stara mestna lesena klavnica poleg posilne delavnice po očitnej ustnej dražbi temu, ki bode za njo največ ponudil, prodala.

Do določenih ure za ustno dražbo sprejemajo se tudi pismene ponudbe.

K tej dražbi vabijo se kupci s pristavkom, da se bode klavnica za 1000 glđ. izklicala in pod to ceno ne bode prodala.

Pisemnim ali ustnim ponudbam priložiti je 10% izklicanega zneska kot vadium in kupec mora klavnico in kole, na katerih stoji, še to zimo in najdalje do konca marca 1882 odstraniti.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 7. decembra 1881.

Župan: Laschan.

Komí,

dobro izurjen v prodaji železnega in manufakturnega blaga, in

učenec,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejmeta do novega leta. Oferti naj se pošiljajo pod naslovom

A. Lavričeva vdova

(708—1)

v Novej vasi pri Rakeku.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper **ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), zoper **krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.**

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Savnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: **Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker**, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljen **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nima te teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—16)

Ustanovljeno 1858.

Na dunajske svetovne razstavi l. 1873. odlikovano z medaljo za napredek in v Linci s sreberno medaljo l. 1875.

Kraj za naročevanje vezenine od zlata in cerkvenih paramentov.

Prečastitej duhovščini!

Štefan Berlyak,

meščan, izdelovalec cerkvenih paramentov,

priporoča se za izdelovanje vseh vrst cerkvenih del, kasul, pluvialov, baldahinov, mrtvaških prtov, oblačil za cerkvenike in ministrante, cerkvenega perila, kakor tudi duhovenske oblike, abeeskih sukenj, reverend, kosmečkov itd.

Opazka: Vezenine, za katero se daje tudi tvarina, se prevzamejo za montiranje, in se bodo najskrbneje izvršile; na vsako vprašanje se takoj odgovori. (653—3)

WIEN.

Fabrik und Niederlage: Stadt, Grünangergasse Nr. 12, vis-à-vis der Staatsschulden-Casse.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Jamčevalni fondi:

goldinarjev **4,500.000** avstr. velj.

Dunajsko zavarovalno društvo zavaruje

gratis v prvem letu

za dobo **6 let**

(393—12)

bivališča in gospodarska poslopja, začne se torej vplačevanje premi pri takovih zavarovanjih stoprav v drugem letu v 5 letne obroke razdeljeno.

Glavni zastop v Ljubljani Glavno opravilstvo v Gradci

pri

Jakobu Dobrinu,

frančiškanski trg h. št. 45.

pri

G. Micori,

Jakominijev trg h. št. 11.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.